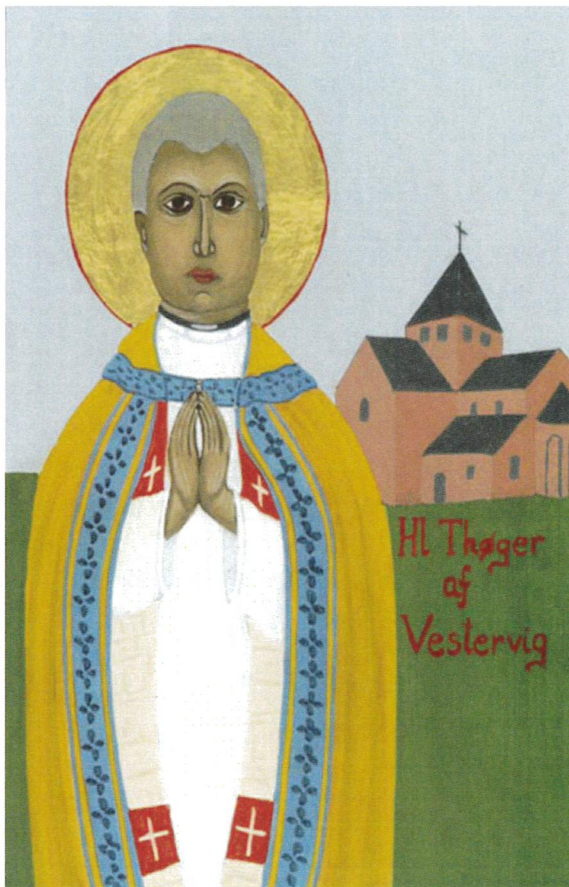

RE-FORMATIO

ÅRGANG 56

ISSN 0900-8519

1/2014

På Forsiden:

Ikon af den hellige Thøger af Vestervig

Ved René Yde

Thøger var præst og bekender. Han blev født i Thüringen af fornemme forældre lidt før år 1000. Da han blev voksen, rejste han til England, hvor han levede som munk. Han rejste senere til Norge, hvor han blev viet til præst, og han virkede en tid som kapellan hos Olav den Hellige og var sandsynligvis dennes skriftefader. Efter slaget ved Stiklestad i 1030, hvor Olav døde som martyr, kom Thøger til Vestervig i Thy, hvor han byggede en kirke. Han var fattig og nidkær for troen og opfyldte omhyggeligt sine præstelige pligter. Thøger døde den 24. juni omkring år 1065. Thøger fejres den 30. oktober, fordi det er datoen for hans skrinlæggelse.

Antifoner fra tidebønnerne: Fryd dig, daners kristenfolk, til Thøgers ære, han, hvem Himlenes Konge gjorde til sit redskab til at forkynde troen og ved hvem han nu lader sig lovprise i englenes kor.

O hellig Thøger, bekender og hulde beskytter, mag det så, at vi må få del i den evige krone!

Fra slægt til slægt har Herren øvet barmhjertighed, han, som førte Abraham ud fra Ur i kaldæernes land, og som fra jordens yderste grænser hidkaldte den hellige Thøger, for at han i dette vort land skulle være en fremmed og udlænding, men i hint himmelske fædreland de helliges medborger og Guds husfælle, hvor han, givet os af Gud til beskytter, evig og altid skal gå i forbøn for den herværende hellige menighed og for samtlige troende.

Bøn: Gud, du, som har skænket dit folk den salige Thøger til en tjener for evig frelse, giv os at eje ham, hvem vi har haft til livets lærer på jorden, som forbeder hos dig i Himlene, ved Jesus, vor Herre. Amen.

Andagt: Fire år

Fra Terje Tønnessens bog "Svak fornemmelse av vår"

Gengivet på dansk ved René Yde

Kvinder er - når de er bedst - ganske charmerende væsener. Jeg traf en udgave af arten her en dag og faldt mere eller mindre pladask for hende. Nu skal man i princippet ikke falde for kvinder, i hvert fald ikke, hvis man er en gift mand, men denne kvinde var en lille pige på fire år, og derfor synes jeg i grunden det må være tilgivet. Piger på fire år er vældig store og denne udgave var mere end sædvanligt veludviklet for sin alder. Storøjet og snaksom fortalt hun mig om sit liv. Hun kunne rapportere at der for tiden var ganske spændende, fordi der var så meget nyt at opdage - blandt andet drenge. Hendes store spørgsmål var: Hvorfor skabte Gud drenge? Med sin betydelige kvindeerfaring havde hun til sin store forskrækkelse opdaget, at drenge var anderledes end piger. En sådan opdagelse er ganske forvirrende, når man er fire år. Jeg gik i gang med et langt teologisk foredrag om drenge og piger og far og mor og Gud, og syntes jeg var dygtig. Det syntes min tilhører ikke. Hun syntes, jeg overdrev betydningen af, at der måtte være drenge til i verden - specielt når de havde nye cykler og var bedre end hende til at spille fodbold. Sådan noget er irriterende, og piger vil helst undgå ting som er irriterende - i hvert fald, når man er lille og ikke forstår alt. Men noget forstod hun, nemlig at Jesus er meget glad for piger, som ikke har nye cykler og ikke er dygtige til at spille fodbold og som ikke er drenge. Det var hun glad for - og det er jeg i grunden også.

Formandstale i Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE 2013

Ved René Møller Yde

I 160'erne før Kristi fødsel var det israelitiske folk, den gammeltestamentlige gudstjeneste, samt troen på Herren JHVH ude i en meget alvorlig og afgørende krise. Folket, landet og troen var under pres – både udefra og indefra. Djævelen gjorde endnu et forsøg på at ødelægge Israels folk (det folk, som Moses havde skabt – det folk, som var blevet formet gennem of-fertjenesten og Davids psalmer – det folk, som var blevet belært og oplyst gennem profeternes forkyndelse og forædlet gennem fald, omvendelse, kamp og prøvelser.) Dette gjorde Djævelen ultimativt for at forhindre Jesu fødsel og verdens frelse. Hvad skete der på det tidspunkt i Israels historie? Bibelen er tavs på det punkt, fordi profetiens Ånd var forstummet i de fire århundreder, som ligger mellem profeten Malakias og Johannes Døberen, og derfor blev ingen hellig historie optegnet. Fromme og gode mænd skrev dog alligevel det israelitiske folks verdslige og religiøse historie og derfor ved vi sådant rent historisk, alligevel hvad der skete i Israel i det andet århundrede før Frelserens fødsel.

Jøderne – Israels folk – var opdelt i to fraktioner eller hvad man nu skal kalde det. Folket var splittet.

Der var dem, som holdt fast ved den overleverede tro, de gamle gudstjenesteformer og livsmønstre. De lod deres drengebørn omskære efter lovens bogstav. De overholdt sabbatten. De kæmpede for at overholde Mose forskrifter, lod frembære de foreskrevne ofre i templet og deltog i de gamle fester. De afstod fra afgudsdyrkelse. De levede det klassiske troens liv i den gamle pagt med fald, omvendelse, soning og tilgivelse, bøn og lovprisning. Det var dem, som vi kunne kalde traditionalisterne eller de lovtro jøder.

Og så var der dem, som vi kunne kalde de progressive eller de moderne jøder. Det var dem, som forsøgte at tilpasse den jødiske tro og den israelitiske levevis til den græske tænkning og den levevis, som var moderne på det tidspunkt. De ønskede at modernisere og forandre den jødiske tro og gøre den mere tidssvarende og i overensstemmelse med det, som "dannede mennesker" kunne forventes at tro og acceptere. De ville indføre nye skikke og i det hele taget gøre den gamle, klassiske tro mere spiselig og letfordøjelig.

De progressive havde vundet en stor sejr, da det lykkedes dem at få fordrevet – og senere snigmyrdet – den sidste rette og lovlige ypperstepræst af Arons slægt og Sadoks familie. De havde fået besat ypperstepræstens vigtige embede med folk, som var moderne tænkende og progressive. Det var mænd, som var indstillet på at modernisere og forny den jødiske tro. Disse progressive og fremsynede mænd indenfor Israel var godt på vej til at få den jødiske tro og den israelitiske gudsdyrkelse til blot at være en variant af den græske religion og kultur. Jahve-troen var ved at forsvinde. Folket var ved at blive kvalt og gå under. Håbet om frelse svandt – for jøderne og for verden. Verdensfornyelse og forløsningen var i fare. Hvis troen og gudstjenesten forsvandt, så ville Israels folk også gå under i folkenes hav og så ville Frelseren ikke have et folk at fødes ind i.

De progressive med deres falske ypperstepræster i spidsen støttede sig til den verdslige magt og fik hjælp i deres forehavende gennem den syriske hersker Antikous Epifanes. Han plyndrede templet, forbød under truslen om dødsstaf omskærelsen og overholdelsen af sabbatten. Han lod endog opstille et alter for det græske Gud Zeus i templet, den Ødelæggelsens Vederstyggelighed, som profeten Daniel havde profeteret om. Ja, i de dage kunne man simpelthen ikke bekende sig som jøde. (2. Makkabæerbog 6,6)

Dette angreb på Israels religion medførte en reaktion fra de lovtro, traditionalistiske jøder. De greb til våben. De generobrede magten i Jerusalem og i hele landet. De genindviede templet til ret gudstjeneste for Israels Gud. Man kunne atter lade sine drengebørn omskære og overholde sabbatten.

Det blev atter muligt at praktisere fædrenes gamle tro, men – og her kommer det store men – i deres iver for en ret overholde af Moseloven og i deres kamp mod de progressive kræfter glemte de noget vigtigt. De glemte, at overholde alle lovens forskrifter. De lod nemlig en af deres egne indsætte som ypperstepræst – en, som ikke var en ret ypperstepræst efter lovens bogstav. Resultatet var en religion, som havde alle elementerne for ret jødedom, men som manglede en sand ypperstepræst og derfor var offertjenesten og præstetjenesten reelt blevet ugyldig og uden frelsende værdi. Folket bestod og troen og loven var tilbage, men den rette gudstjeneste var forsvundet på grund af menneskenes træskhed og efterladenhed. Man levede videre med en gudstjeneste og en forsoning gennem ofrene, der i det ydre var som før, men åndeligt set var den ikke gyldig – uanset hvor nøje man ellers overholdt lovens forbud og påbud.

I dette stykke af Israels historie ser jeg en parallel til vore dage. Vi er i en lignende situation. Kirken (med stort K – Jesu Kristi Kirke) er ikke delt, men i alle kirkesamfundene ser vi splittelsen mellem traditionalisterne og de progressive. Vi ser dem, som vil fastholde den klassiske tro med den rette gudstjeneste og en sand forkyndelse. Vi ser dem, som kæmper, falder, omvender sig og oprejses gennem tilgivelsen og nåden – dem, som får ny styrke gennem sakramenternes kraft til at fortsætte livet i tilbedelse af og i lov-sang til vor trefoldige og ene Gud, Faderen og Sønnen og Helligånden.

Og vi ser dem, som vil indføre nye ting og ændre på den hellige tros indhold. Vi ser dem, som lader hånt om de hellige skrifers vidnesbyrd og vor Herres Jesu Kristi indstiftelser og Guds ordninger. Vi ser dem, som vil tilpasse kristendommen til den humanistiske tænkemåde og den moderne livsstil.

Spørgsmålet er, hvad vi, som gerne vil vedkende os en traditionel kristen tro, skal gøre. Her skal vi dels lade os inspirere af de gamle traditionalistiske israelitter i det andet århundrede før Kristus og dels ikke falde i den samme grøft, som de faldt i. Vi skal gribe til Åndens rene våben. Vi skal gå ind i en åndelig guerillakrig. Vi skal gennem bøn og bod, kamp og tro-

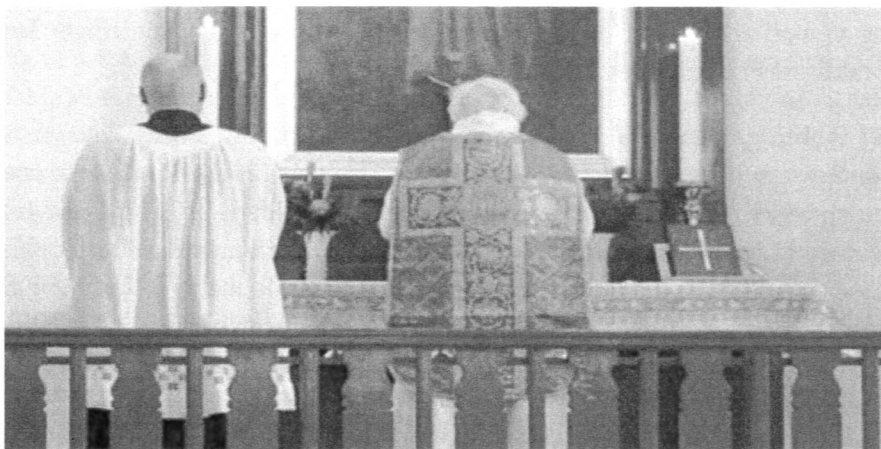
fasthed mod kirkens hellige lærdomme aflægge vidnesbyrd om den sande, almindelige og rette tro, som én gang for alle er overdraget de hellige. (Jud 3) Vi skal søge med al vor magt at leve det traditionelle og rette kristenliv. Vi skal søge sakramenterne. Vi skal fejre messens højtid og søge til Herrens bord. Når vi synder, skal vi søge Guds tilgivelse i skriftemålet og vi skal læse bibelens ord og lade vore liv afspejle Kristi kærlighed. Vi skal lade glæden fra Gud flyde ind i vore liv. Vi skal gå ind i den åndelige krigsførelse – ikke mod mennesker af kød og blod, men mod ondskabens åndelige hær og dæmonerne. Vi skal krige mod synden i vort eget hjerte, mens vi finder styrke i vor Herre Jesu lidelse og død og herlige opstandelse. Vi skal kæmpe og arbejde sammen med Guds Ånd på vor egen sjæls frelse. Vi skal stå de nye tanker imod – ikke fordi de er nye, men fordi de ikke udspringer af kirkens traditionelle tro. Vi skal søge endnu dybere ind i Guds væsen ved at gengrave de brønde, som er blevet kastet til. (1. Mos 26,18) Vi skal lade os forny af Guds Ånd. Vi skal søge menigheder, hvor ordet forkyndes ret og sakramenterne forvaltes aldeles efter Jesu indstiftelse.

Det vi skal gøre er kort sagt, at træffe foranstaltninger til vor overlevelse som kristne. Det er Mission Overlevelse her, vi taler om. Vi skal – hvert på vort sted – arbejde for, at der findes en ret gudstjeneste, en ret forkyndelse og sande og virkelige sakramenter, således at folket har adgang til dem. Vi skal arbejde for at der findes en sand kirkelig fornyelse, som starter i vores eget hjerte og vi skal arbejde for at der findes steder, hvor vi uden hindringer kan praktisere et traditionelt kristenliv.

Vi skal dog også lade os formane i dette vort arbejde. Vi må ikke gå på kompromis ligesom de lovtro jøder gjorde i sin tid. Vi må ikke glemme Jesu indstiftelser i kirken og hans forskrifter for menighedens liv. Vi må ikke tro, at bare vi har en ret forkyndelse og overholder nogle moralske forskrifter, så er vi frelst. Vi må arbejde for, at der findes sande menigheder, hvor alt er efter Jesu forskrifter. Vi må have sande præster, som er rettelig kaldet og indviet og som lever og forkynder ret. Vi må have en sandt og almindeligt menighedsliv.

I dette håber jeg, at Fællesskabet Kirkelig Fornyelse kan være en hjælp. Foreningen er forsvindende lille målt i medlemmer. Aktiviteterne er ikke mange og prangende og storslåede, hvis man hører til dem, der kan imponeres af tal og mange aktiviteter. Men jeg håber, at Kirkelig Fornyelse kan være en hjælp for vore medlemmer og for den danske kirke i den åndelig krig, som vi alle allerede befinder os i - krigen mod synden i eget hjerte, krigen mod kirkens forfald, krigen mod falsk forkyndelse og gudstjeneste og krigen for en sand kirkelig fornyelse. Lad os håbe, at Kirkelig Fornyelse kan være en hjælp for vor kirke, så hun kan være lys og salt i det danske folk til frelse for sjælene.

Hvilken betydning har Fællesskabet Kirkelig Fornyelse? - Menneskeligt set er den nok begrænset, men vi er her og vi lever. Vi har dog det håb, at vort lille fællesskab kan have en vis, ja måske en stor, åndelig betydning. Måske vil først evigheden vise, hvilke betydning dette fællesskab har haft - for den enkelte af os og for den danske kirke, men hvis bare vi - som fællesskab - kan bidrage til at én eneste sjæl kommer nærmere til Himlen, så skal vi være her og fortsætte arbejdet. Lad os arbejde under evighedens synsvinkel. Lad os slutte op om fællesskabet - og dette gælder enhver, som vil kæmpe for klassisk, almindelig kristendom og for en sand gudstjeneste til pris og ære for Guds navn og til frelse for sjælene.

Et år efter det nye ritual – hvor går vejen frem?

Kronik bragt i Kristeligt Dagblad d. 15. juni 2013 og underskrevet af 10 formænd for kirkelige organisationer.

På Valdemarsdag bør flaget gå til tops! Men folkekirken havde ikke noget at fejre for et år siden på denne dag, for her trådte de nye ritualer for vel-signelse/vielse af to af samme køn i kraft - ritualer som en ny ægteskabslovgivning tre dage forinden havde banet vej for. Forud havde der udspundet sig en længere teologisk og kirkelig debat, som ikke er forstummet.

Flaget gik ganske vist til tops for nogle. Regeringen fik gennemført en politisk korrekt sag. Ministeren for Ligestilling og Kirke fik på klodset vis presset et ritual igennem. Otte ud af ti biskopper fik gennemtvunget et nyt vielsesritual og legitimerede med formuleringen i tilspørgslen en kønsneutral forståelse af ordet ægteskab.

Men der var bestemt ingen grund til hejse flaget i den anledning, for derved kom folkekirken på kollisionskurs med sit grundlag, idet den gav plads for en ubibelsk lære. Det lader også til, at man gjorde det uden helt at gennemtænke de mulige konsekvenser for det kirkelige fællesskab. Det efterlader i al fald de grupper i folkekirken, som ønsker at fastholde kirkens oprindelige syn på ægteskabet, i en sårbar situation.

Ægteskabet mellem mand og kvinde er ikke blot en social konstruktion eller en god og gennemprøvet tradition i de fleste kulturer verden over. Det er en grundordning til forvaltning af menneskets seksualitet og en ideel ramme for børn og familieliv. Det er ifølge kirkens normative skrifter en gudvillet ordning, som er forankret i vores gudsskabte kønsforskellighed, og det er bekræftet i Jesu forkyndelse og også reflekteret i den lutherske bekendelse og vielsesritualerne fra 1912 og 1992.

I praksis betyder det, at vi må betragte ægteskabet mellem mand og kvinde som den kristeligt set eneste legitime og ikke blot en blandt flere legitime samlivsformer. Det er umuligt at gøre op med forståelsen af det heteroseksuelle ægteskabs særstilling uden samtidig at gøre op med Skriften alene som norm for tro, lære og liv.

Med det nye ritual har et folkekirkeligt flertal taget et radikalt opgør med den traditionelle forståelse af ægteskabet. Fremover vil ordet ægteskab kunne bruges om såvel det heteroseksuelle som det homoseksuelle parforhold. Ægteskabet er de facto blevet kønsneutralt.

Lovgivningen og ritualet har vist sig primært at handle om signalpolitik, for indtil videre har kun ganske få homoseksuelle par benyttet sig af det. Men det har skabt – og skaber – forvirring, splittelse og modløshed hos store dele af kirkefolket.

Hvad er vejen frem for lægfolk, præster og lokale menigheder, som ønsker at fastholde kirkens oprindelige syn på ægteskab, samliv og forpligtelse på Bibel og bekendelse? Selvom der nu er gået et år, er dette spørgsmål stadig aktuelt.

I februar 1998 fremkom otte kirkelige organisationer ("De otte") med en fællesudtalelse på baggrund af, at bispekollegiet i oktober 1997 havde imødekommet et ønske om at kunne foretage en gudstjenestelig markering ved indgåelse af registreret partnerskab. De otte organisationer frygtede – med rette – at det var første skridt i en proces, som ville føre til et autoriseret ritual og til et dybere frafald fra kirkens oprindelige syn på ægteskabet. Samtidig præciserede man i tre punkter, hvad uenigheden inden for folkekirken ville få af konsekvenser for det kirkelige fællesskab på kortere og længere sigt.

Som svar på spørgsmålet om vejen frem fastholder vi denne linje i en opdateret og udvidet form:

1) Vi vil uafkortet og med frimodighed i forkyndelse, sjælesorg og etisk vejledning fastholde og fremholde kirkens oprindelige syn på ægteskab, samliv og velsignelse – i sammenhæng med det menneskesyn og den lære om frelsens vej, som er grundlæggende for kirkens tro. Det vil vi gøre, ikke som ét blandt flere mulige svar, men som det svar, man må give, når man ønsker at være tro mod kirkens grundlag i Bibelen og bekendelsen.

2) Vi vil i forkyndelse og undervisning konkretisere, hvad næstekærlighed er, så den rummer et nej til at løsrive samliv og seksualitet fra ægteskabet som Guds gode ordning for menneskelivet. Når folkekirken rokker ved denne ordning, f.eks. ved nu at autorisere et ritual for to af samme køn, ved at ordinere præster, der lever i homoseksuelt parforhold, eller ved på anden vis at legitimere homoseksuelt samliv i forkyndelse og sjælesorg, finder vi det nødvendigt at fastholde, at det er i modstrid med Guds ord og folkekirkens bekendelsesgrundlag. Bibelhistorien er fuld af eksempler på, at sandheden blev undertrykt af de officielle religiøse strukturer og institutioner – og alene overlever hos de få og indimellem også ulærde. Vi mener, at det nye ritual er uforeneligt med en kristen ægteskabsforståelse og udtrykker en etisk og teologisk vranglære. Det strider mod noget af det grundlæggende og retningsgivende i den evangelisk-lutherske tro.

3) I erkendelse af, at spørgsmålet om kirkelig velsignelse og/eller vielse af to af samme køn angår kirkens fundamentale grundlag og dermed berører det kirkelige fællesskab, må vi ud fra Guds ord opfordre menigheder og kirkelige organisationer til som forkyndere ikke at gøre brug af: a) de præster som i deres civilstand er en levende forkyndelse af, hvad Guds ord advarer imod, b) de præster som med deres offentlige forkyndelse og gudstjenestelige handlinger åbenlyst vedgår dette syn og c) de biskopper som med deres ordinationspraksis og offentlige udtalelser står bag denne nye praksis i kirken. Når bibelstridig lære og praksis bringes ind i kirkens rum og berører så fundamentale dele af den kristne tro, som tilfældet er i denne sag, føler vi os forpligtet af kirkens grundlag og må derfor afvise forkyndelsesmæssigt fællesskab repræsentanter for denne lære. Vi vil deltage i den teologiske samtale i de mange sammenhænge, hvor vi har mulighed for

det. Vort anliggende er, at vi ikke vil stå i en situation, hvor der berettiget kan rejses tvivl om, hvorvidt vi bakker løgnen op.

I tillæg hertil vil med udgangspunkt i den nuværende situation sige:

1) Vi anbefaler enhver – menighed, organisation og enkeltperson – at bede for vores folk, vores land og for Guds kirke i vores folk. Lad os bede om Guds barmhjertighed, om omvendelse og en ny vækkelse, der kalder os tilbage til troskab mod Guds ord og Guds kirkes grundlag. Lad os særligt bede for hjemmene og familierne og også for mennesker med homoseksuelle følelser. Vores kamp må aldrig blive mod mennesker, men mod bibelstridig lære og praksis, mod løgn og forførelse og frafald.

2) Vi vedkender os ansvaret ved at være en del af vort folk – og vil med de midler og muligheder, vi har, række ud og prædike evangeliet til tro og tjeneste. At nogle i den konkrete situation vælger at gøre dette fra platforme uden for folkekirken, anerkender vi som en legitim løsning på kirkens læremæssige krise. I den situation vil vi gerne sige: Vi har ikke bedt om dette skisma i folkekirken. Det er blevet os påtvunget – og vi vil gøre alt for, at kærligheden mellem brødre ikke skal lide skibbrud, selvom vi ser forskelligt på folkekirkens rolle i fremtidens Danmark.

3) Vi vil pege på, at en luthersk forståelse af kirken indebærer enighed om forkyndelsen af evangeliet og forvaltningen af sakramenterne, men ikke nødvendigvis enighed om kirkens ydre organisering. For vi har brug for hinanden – om vi vælger folkekirkesporet eller frimenighedssporet. Og ud over det lokale kirkelige arbejde, er der fortsat fælles opgaver på landsplan og internationalt, som må få os til at samarbejde og løfte i flok.

Foredrag: Forbønnen for de hensovede

Ved René Møller Yde

Jeg er blevet bedt om at sige noget om bøn for de afdøde eller forbønnen for de saligt hensovede troendes sjæle. Man kunne tro, at dette emne er noget dunkelt og uhyggeligt og ækelt, fordi det handler om de døde, men det er ikke tilfældet. Det drejer sig nemlig om kærlighed, fællesskab, liv, lys og håb. Det drejer sig om opstandelsens kraft og virkelighed. Forbønnen for de døde er udtryk for den kærlighed, som vi viser vore kære afdøde. Den viser os det fællesskab i Kristus, som de troende har på trods af død og grav. Forbønnen er en konsekvens af troen på opstandelsen. Vi tror, at Jesus er nedfaret til dødsriget, har bundet Djævelen for 1000 år og har bortført fanget. Vi tror, at Jesus er opstået fra de døde og vi tror, at vi alle skal genopstå på dommedag. Derfor beder vi for de afdøde. Vi beder for den del af menigheden, som hviler i graven med legemet og hvis sjæle er i dødsriget. Vi tror, at Jesus er hersker og herre også i de dødes rige, fordi han har erobret det fra Djævelen. Jesus har magten i dødsriget - ikke fordi han har skabt det, men fordi han ved sin lidelse og død har gjort det til sin ejendom - og han har derfor også magten over de dødes sjæle. De er ikke afskåret fra at have fællesskab med ham, selvom de ikke er i legemet, men er i dødsriget.

I Kristus og i opstandelsens lys er begreberne om død og liv, nemlig anderledes end vi er vant til at tænke os dem. Hvis vi er levende ved troen og Guds nåde, så er vi levende lemmer på Kristi krop, uanset om vi er fysisk døde eller ikke. Hvis du er i Kristus, så er du levende, uanset om du går rundt på jorden og trækker vejret eller du ligger i jorden under en sten og din sjæl er i dødsriget. Dette er den store hemmelighed omkring kristendommen. Ifølge vor hellige tro, er det nemlig sådan at et menneske kan være fysisk levende, men alligevel være åndeligt og reelt død, hvis det ikke lever i Kristus. På den anden side, så kan et menneske være åndeligt og reelt levende, selvom hjertet er holdt op med at slå og kroppen er blevet til støv. Hvis du tror på Jesus og lever i hans kærlighed, så kan den fysiske død ikke skade

dig og den har ingen magt over dig. Du er stadig et lem på Kristi legeme og er en del af kirkens fællesskab. Derfor har du ret til at nyde godt af kirkens forbøn og kirkens kærlighed og omsorg. Her må vi huske, hvad Jesus siger i Johannesevangeliet: *"Jeg er opstandelsen og livet; den, der tror på mig, skal leve, om han end dør. Og enhver, som lever og tror på mig, skal aldrig i evighed dø."* (Joh 11,25-26)

Hvorfor giver det overhovedet mening at bede for de afdøde? Hvorfor giver det mening at bede for de saligt hensovede troende kristnes sjæle? Det gør det, fordi vi tror på, at Jesus er opstået fra de døde. Han har overvundet døden. For den troende er døden ikke en afslutning, men en overgang til en anden eksistensform, hvor vi stadig er omsluttet af Kristi kærlighed og stadig er med i de helliges samfund. Som vi siger det i indledningsbønnen til nadveren i sjælemessen: *"... for dine troende, Herre, bliver livet forandret, men ikke taget bort, og når vor jordiske udlændigheds hytte brydes ned, står en evig bolig beredt i Himlene."* Enhver, som tror på Jesus, er en levende sjæl, også når legemet går til grunde. De afdøde, som er døde i troen på Kristus, er fortsat omfattede af Guds kærlighed og udgør en del af menigheden. Husk på, hvad Paulus skriver i Romerbrevet kapitel 8: *"... når Kristus er i jer, er legemet ganske vist dødt på grund af synd, men ånden har liv på grund af retfærdighed."* og senere: *"... jeg er vis på, at hverken død eller liv ... kan skille os fra Guds kærlighed i Kristus Jesus, vor Herre."* (Rom 8,10 & 38) Selvom vi dør, så er vi altså stadig omfattet af Guds kærlighed. Derfor skal vi bede for de afdøde. De er stadig levende i Kristus og er en del af de helliges fællesskab og vi skal bede for dem, fordi vi elsker dem, men også fordi vi tror, at de kan have gavn af vores forbøn og har brug for vores hjælp.

Hvilket skriftgrundlag har forbønnen for de afdøde? Hvad er det bibelske belæg for at bede for vore kære hensovede brødre og søstre? Det står i Paulus brev til menigheden i Filippi: *"Vær ikke bekymrede for noget, men bring i alle forhold jeres ønsker frem for Gud i bøn og påkaldelse med tak."* (Fil 4,4) Bønnen for de døde står ikke direkte nævnt her, men der står, at vi *"i alle forhold"* skal bede til Gud om alle ting. Der er altså ingenting, som vi ikke må

bede Gud om. Hvis vi vil bede til Guds for vore kære afdødes sjæle, så har vi lov til at gøre det.

Findes der i bibelen direkte eksempler på bøn for de afdøde? Der er et eksempel i et af de apokryfe skrifter. Vi læser i Den Anden Makkabæerbog om Judas, som lader et syndoffer frembære for dem, som var faldet i kamp: *"Judas foretog en indsamling blandt mændene og kunne sende næsten 2000 sølvdrakmer til Jerusalem for at bringe et syndoffer – meget rigtigt og klogt gjort, idet han tænkte på opstandelsen. For hvis ikke Judas forventede, at de faldne skulle opstå, havde det været overflødigt og tåbeligt at bede for de døde; desuden forstod han, at den skønneste gave venter dem, der sover hen i guds frygt. From og gudfrygtig var hans betænksomhed! Derfor bragte han soningsofferet for de døde, for at de kunne befries for deres synd."* (2. Makk 12,43-45)

Selvom dette står skrevet i et af de apokryfe skrifter og vi derfor måske ikke kan bruge det som direkte bibelsk belæg for forbønnen for de døde, så kan vi heller ikke bare tillade os at være ligeglade med det. I det mindste er dette historisk set et fuldt pålideligt vidnesbyrd om, at jøderne på dette tidspunkt bad for de afdøde og lod frembære ofre for dem. At bede for de døde var (og er faktisk stadigvæk) en del af den jødiske gudstjeneste og som en jødisk mand har vor Herre Jesus kendte til denne bønsspraksis og har deltaget i disse forbønstjenester for de afdøde uden nogensinde at tage afstand fra dem. Dette er altså ikke en fejludvikling inden for den gamle pagt, som Jesus gør op med, og vi må her huske, at den kristne gudstjeneste jo er vokset frem af den jødiske og ligger i forlængelse af den.

Findes der i det nye testamente eksempler på forbøn for de afdøde? Tja, der er i hvert fald et sted i Paulus andet brev til Timotheus kapitel 1, hvor Paulus ønsker eller beder om, at en mand må finde barmhjertighed hos Herren på dommedag og det er en mulig læsning af teksten, at manden på det tidspunkt er død. (2. Tim 1,16-18)

Hvis bibelen synes lidt tavs omkring forbøn for de afdøde, så er vidnesbyrdet fra kirkefædrene til gengæld nærmest overvældende. Lad os bare se på fire eksempler:

AMBROSIUS (ca. 333-397) bad i sin mindetale over kejser Teodosius følgende bøn for hans sjæl: "Herre, giv din tjener Teodosius den hvile, som Du har beredt for dine hellige". Og han tilføjer: "Jeg elskede ham, og derfor vil jeg ledsage ham til livets land; jeg vil ikke slippe ham, indtil han ved mine bønner og veklager er blevet taget imod der oppe på Herrens hellige bjerg"

JOHANNES CHRYSOSTOMOS (344-407) siger, at denne skik med forbøn for de afdøde og det at bede for dem ved fejringen af messen stammer fra apostlene: "Det er ikke uden grund forordnet af apostlene, at de afdøde skal mindes ved de højhellige mysterier. De vidste, at de får stort gavn af det. Når nemlig hele folket står med løftede hænder sammen med præsteskabet, mens det frygtindgydende offer ligger på alteret, hvorledes skulle vi da ikke kunne formilde Gud for dem ved vore bønner"

EFREM SYREREN (ca. 306-373) beder i sit "Testamente," om at de troende må huske ham i sine bønner og ved messen. "De døde" - siger han - "bliver jo hjulpet ved det offer, som de levende frembærer. ... Når Mattatias' mænd (Makkabæerne) ved sine ofre gjorde soning for deres synder, som var faldet i krigen, hvor meget mere formår da ikke Guds Søns præster ved sine ofre og bønner at gøre soning for de afdødes synder?"

KYRIL AF JERUSALEM (ca. 315-386) skriver i sin berømte katekismus, når han forklarer gudstjenesteritualet: "Vi mindes også dem som er hensovet blandt os, for vi tror, at det er til stort gavn for de sjæle, som der bliver bedt for, mens det højhellige offer foreligger. ... Når en konge har landsforvist mænd, som har fornærmet ham, og når deres nærmeste fletter en krans og ofrer den til kongen til gunst for de straffede, vil dette da ikke virke befrielse for disse? På samme måde frembærer vi vore bønner for de hensovede; vi fletter ingen krans, men vi frembærer Kristus, som er slagtet for vore synder, og forsoner derved den kærlige Gud både for dem og os."

Kirkefædrene taler altså om forbøn for de afdøde som en del af den kristne bønsskik og som en del af den kristne gudstjeneste. Det at bede for de afdøde, både privat og offentligt og også og især i forbindelse med nadver-offeret eller messen, er altså ifølge kirkefædrene en helt naturlig og almin-

delig del af den kristne bønstradition og gudstjeneste. I samtlige oldkirkelige liturgier finder vi da også bønner for de hensovede som en del af ritualet. Her kan vi bare tænke på den bøn, som vi plejer at bede i kirkebønnen og som stammer fra i hvert fald det femte århundrede: *"Ihukom, o Herre, i din barmhjertighed dine tjenere og tjenerinder, som er gået forud for os med troens tegn og sover i fredens søvn. Dem, Herre, og alle, som hviler i Kristus, beder vi dig skænke vederkvælgelsens, lysets og fredens bolig."*

Kristi Kirke har altså altid bedt for de afdøde. Kristne mennesker har altid bedt til Gud for sine kære, som er sovet hen, og det gør vi fortsat, fordi vi tror, at de kan have gavn af vores forbøn. Vi tror, at de afdøde er i Guds hånd og at de fortsat er omfattede af Guds kærlighed og nåde. Du vil måske spørge om, hvorfor vi i så fald skal bede for dem, hvis Gud stadig har omsorg for dem? Ja, vi beder jo også for vore brødre og søstre i menigheden, som er syge, selvom vi da tror, at de i forvejen er omfattet af Guds nåde. Der er ingen principiel forskel på at bede for de afdøde og at bede for de syge. Vore hensovede brødre og søstre er stadig en del af menigheden og derfor skal vi bede for dem, fordi de kan have gavn af vores forbøn og fordi vi fortsat elsker dem og i Kristus har et levende og virkeligt og reelt fællesskab med dem. Kristi kærlighed tvinger os til at bede for alt og alle og også for de afdødes sjæle. Vi skal bede for de afdøde, fordi de er en gruppe af troende og vi skal bede Gud give dem al den nåde, lykke, velsignelse og salighed, som han har mulighed for at skænke dem. Vi tror, at de hensovede kan have gavn af vores forbøn og derfor skal vi bede, selvom vi måske ikke kan sige helt præcist, hvori denne gavn består. Hvis vi beder for en syg, så kan vi helt konkret bede om helbredelse, men det er altid under det fortegn, at vi beder Gud give den syge den velsignelse og den nåde, som tjener den syge bedst. Vi beder Gud om at ihukomme den syge, huske på vor syge broder og give ham den lykke, som Gud i sin visdom ser, er bedste for ham. På samme måde beder vi også for vore hensovede brødre og søster. Vi beder Gud om at velsigne sjælen, om at give den hvile, fred, lys og salighed, i den udstrækning den kan få del i disse ting. Sådan set er det altså ingen forskel på at bede for de levende og bede for de døde. Vi beder

altid Gud om at ihukomme eller huske på dem, som vi beder for, og overlader til ham at afgøre, hvad der er bedst for dem.

Hvilken konkret gavn kan de afdøde sjæle have af vores forbøn? Hvilken speciel hjælp kan vi skænke dem ved at bede for dem? Dette er et spørgsmål, hvorom der hersker en del uenighed og som det ikke er så let at svare på.

Hvis vi spørger vore brødre og søstre i den østlige, ortodokse kirke, så vil de vel nærmest svare: "Det ved vi ikke, men kirken har altid bedt for de afdøde og derfor fortsætter vi med at gøre det."

Hvis vi spørger vore brødre og søstre i den romersk-katolske kirke, så har de et i og for sig meget enkelt og letforståeligt svar på, hvilken gavn vor forbøn kan gøre for de afdøde.

I det følgende vil jeg forsøge at beskrive, hvilken hjælp og hvilken gavn, jeg personligt tror, de afdøde kan have af vores forbøn. Nogle vil måske sige, at det er spekulation fra min side om ting, som vi ikke kan vide noget om og det er måske også tilfældet. Bibelen har ikke givet os noget klart og entydigt svar på, hvad der sker med sjælene efter døden og måske burde jeg følge bibelens eksempel på dette område og tie stille. Jeg har imidlertid tænkt meget på disse ting og jeg vil gerne dele mine tanker med jer. Disse tanker finder jeg selv ligger i fin forlængelse af det bibelske vidnesbyrd og giver mening indenfor det bibelske univers.

Når et menneske dør, så adskilles sjæl og legeme. Legemet går til grunde og vender tilbage til jorden. (Jf. 1. Mos 3,19) Sjælen går til dødsriget. Her må vi huske, at dødsriget ikke er noget Gud har skabt fra begyndelsen af. Dødsriget indgår ikke i Guds verdensorden. Efter syndefaldet måtte Djævelen gøre et eller andet med de sjæle, som han havde fået magten over. Han byggede derfor et gigantisk åndeligt fængsel og torturkammer, hvori han kunne opbevare sjælene og finde en pervers nydelse ved at pine og plage dem. Djævelen byggede dødsriget, hvortil alle sjæle måtte komme på grund af synd og død. Fra syndefaldet og indtil Kristus var dette alle men-

neskers lod. Når man døde, så blev sjælen ført til dødsriget. I Davids psalmer beskrives, hvordan dødsriget er et mørkt og ulykkeligt og uhyggeligt land, hvor de døde lider og vansmægter og ikke kan prise Gud og har mistet forbindelsen med ham. Men selv i dødsriget, dette fængsel og torturkammer, Satans højborg og domæne, havde Djævelen ikke uindskrænket magt. Husk hvad David synger om Gud i psalme 139: " ... *reder jeg Leje i Dødsriget, så er du der.*" (Ps 139,8) Og tænk på lignelsen om den rige mand og Lazarus, hvor Lazarus er i Abrahams skød og den rige mand er i lidelsen. (Luk 16,19-31)

Også i den gamle pagt havde Gud magt i dødsriget på trods af Djævelen og der var en adskillelse mellem de troende og de ikke troende, men selv de troende måtte drage til dødsriget efter døden og der være adskilt fra Gud. De var i det mørke og dystre land, hvor alt var tomt og øde og hvorfra ingen vendte tilbage.

Da Jesus døde på korset, frembar han syndofret for menneskenes synder. Hans legeme blev lagt i graven og hans sjæl drog til dødsriget. Dette er, hvad vi bekender i den apostoliske trosbekendelse, når vi siger om Jesus, at han er "*nedfaret til dødsriget.*" Hvad lavede Jesus i dødsriget? Hans guddommelige natur og dens udødelighed og liv sprængte dødsriget indefra. Han overvandt døden og bandt Djævelen for 1000 år. Han prædikede evangeliet for de sjæle, som var i forvaring (1. Pet 3,19-20 & 4,6) og på den tredje dag, førte han sjælene, som havde været fanger i dødsriget, med sig i triumftog ved opstandelsen. (Ef 4,8-10) Dette er hvad vi også synger om i salmen: "I kvæld blev der banket på Helvedes port." Påskelørdag udfører Jesu sjæl i dødsriget en vigtig del af frelsens begivenheder, mens hans legeme hviler i graven. Han gør sig til herre over dødsriget, erobrer det fra Djævelen og får dødens og dødsriget nøgler. Husk her på Johannes Åbenbaring kapitel 1, hvor Jesus siger: "*Jeg er den første og den sidste og den, som lever: Jeg var død, og se, jeg lever i evighedernes evigheder, og jeg har nøglerne til døden og dødsriget.*" (Joh Åb 1,18)

Dette skriftsted er faktisk afgørende for min forståelse af forbønnen for de afdøde. Jesus siger, at han har dødsrigets nøgler. En nøgle har man jo til at kunne lukke en dør op og i med og til at låse og låse op med. Hvad betyder det andet, end at Jesus, når han vil, kan åbne døren til dødsriget og lade en sjæl komme ud derfra og føre den til Himlen? Jesus kan, fordi han har dødsrigets nøgler, åbne døren til dødsriget og lukke sjælen ud. Han kan føre den til Himlen, hvor den kan få lov til at nyde godt af saligheden i Guds lys og få lov til at opleve hvilen og freden hos Gud i Himlen. Jesus kan altså åbne dødsrigets dør, lukke sjælen ud af dødsriget og lade den få adgang til Himlen. Det er dette, som vi kan hjælpe de afdødes sjæle med. Vi kan fremskynde det tidspunkt, hvor Jesus forbarmer sig over sjælen og lukker den ud af dødsriget.

Hvorfor lader Jesus ikke sjælen få direkte adgang til Himlen? Det gør han også for enkelte sjæle. De mennesker, som i levende live har opnået en sådan nærhed til Gud og en sådan grad af hellighed og kærlighed, at de kan tåle at komme ind i Himlen, lader Jesus gå direkte over fra døden til livet og lader dem få adgang til himlens herlighed umiddelbart efter døden. Det er dem, som vi kalder helgener.

Men for os andre almindelige syndere, som ikke elsker Gud og vor næste på fuldkommen vis, forholder det sig noget anderledes. Når et menneske kommer til tro på Jesus, så bliver det retfærdiggjort ved Guds nåde. Det bliver for Kristi skyld regnet for fuldkommen og har i Guds øjne fuldkommen retfærdighed og hellighed og kærlighed. Ved troen er menneskets evige skæbne og frelse kommet i orden. Samtidig kaldes mennesket til at gå i gang med en proces, nemlig helliggørelsen. Vi kaldes til at bære omvendelsens frugter og gøre gode gerninger og til at elske Gud og vor næste og til at være fuldkommen, ligesom vor himmelske Fader. Når vi i levende live møder Jesus og kommer til tro på ham, så bliver vi retfærdiggjorte ved tro af Guds nåde. Vi kommer inden for frelsens sfære. Samtidig kaldes vi til at vokse i hellighed og kærlighed. Vi kaldes til at lade os omforme i Kristi billede. Vi skal vokse i hellighed og blive mere og mere som Jesus.

Når den retfærdiggjorte synder dør, så fortsætter denne helliggørelsesproces i dødsriget. Sjælen renses for syndens konsekvenser. Den vokser og forædles i Kristi kærlighed. Den bliver mere og mere hellig og god. Efter døden fortsætter den helliggørelsesproces og den guddommeliggørelsesproces, som allerede er begyndt her på jorden i levende live. Når sjælen er så hellig og god og kærlig, at den kan tåle at være i den hellige Guds nærhed, så bliver den lukket ud af dødsriget og ført til Himlen. Det er denne proces, som vi ved vor forbøn kan hjælpe de afdødes sjæle med. Vi kan ved vor forbøn fremskynde helliggørelsesprocessen, så den går hurtigere. Vi kan "speede" processen op. De afdøde er jo afskåret fra selv at medvirke til deres helliggørelse. De kan ikke bede. De kan ikke læse i bibelen. De kan ikke gå til alters eller modtage de andre sakramenter. Derfor kan de kun hjælpes fremad på helliggørelsens og kærliggørelsens vej ved at kirken og de enkelte troende beder for dem.

Dødsriget er efter Jesu nedfart ikke længere et fængsel og torturkammer, men det er et nådens og fornyelsens og håbets sted. Det er et forbedringshus og en opdragelsesanstalt for sjælene for at sige det sådan. Sjælen må her bære de omvendelsens frugter i kærlighed som den ikke bar i levende live. Sjælen må her udfylde, hvad den mangler i at være fuldkommen hellig og kærlig og god. I dødsrigets må helliggørelsesprocessen afsluttes og fuldendes, således at sjælen kan tåle at være i Himlen hos den hellige Gud, som er fuldkommen hellig og ikke tåler synd. Vi beder sjæle ind i himmelen, så at sige. Vi hjælper dem i deres helliggørelsesproces ved vores forbøn. Denne proces er lidelsesfuld, men det er en lidelse, som består i fuldkommen anger og syndserkendelse og erkendelse af fuldstændig afhængighed af Guds kærlighed og nåde. Denne renselse er ikke en straf, som Gud har idømt sjælen, men den er et udslag af Guds kærlighed og nåde mod sjælene.

Når vi beder for de afdødes sjæle, så beder vi ikke for de fortabte. Det er ikke muligt efter døden at gå over fra de fortabtes skare og blive en af de retfærdige. Omvendelse efter døden er ikke mulig og det er heller ikke det vi beder om. Vi beder for de sjæle, som allerede er blevet gjort retfærdige

ved tro og nåde i levende live og vi hjælper dem i deres stadig helliggørelsesproces. Når vi beder for de afdøde, så beder vi for de troende. Vi beder om, at Gud ved sin nåde vil fremskynde helliggørelsen, så sjælene "lidt hurtigere" må blive lukket ud af dødsriget og ind i Himlen. Det er derfor, vi beder om, at Gud må give sjælene hvile og lys og fred. Vi beder nemlig om, at de må få indgang i Himlen og nå frem til hvilen i Gud. Den evige hvile er hvilen i Guds hjerte, hvor der ikke er sorg, nød, sygdom, synd eller ondskab, men kun fred og salighed og glæde.

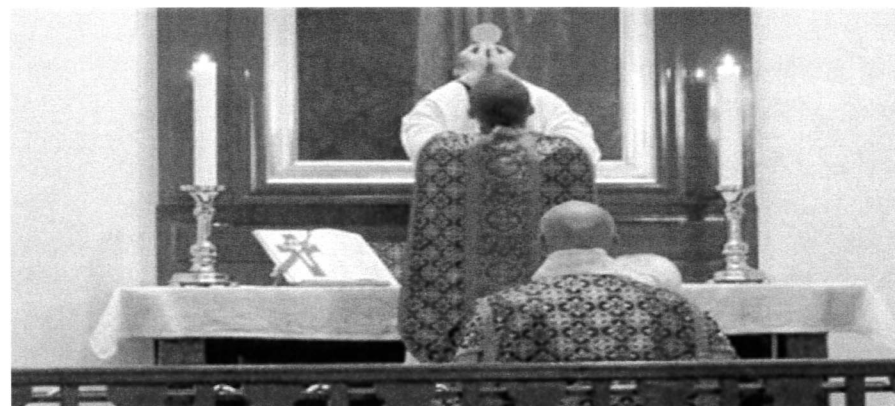
Vi kan altså hjælpe de afdødes sjæle ved at bede om, at Gud vil lade dem have fremgang på helliggørelsens vej, således at de kan få indgang i Himlen. Vi kan ikke bede om, at de sjæle, som er døde uden for Kristi fred, efter døden må gå over til de retfærdiges skare, men vi kan bede for de retfærdiges sjæle, at de må opnå fuldkommen hellighed og kærlighed og få del i hvilen i Gud og i Kristi fred og lys. Når vi beder for de afdødes sjæle, så beder vi altså om, at de, mens de venter på opstandelsen, må få lov til at opleve salighed og lykke i Himlen og få lov til at få del i Guds fuldkomne kærlighed og nåde.

(Nu kommer jeg med en kontroversiel tanke, som faktisk er lidt ny og lidt skræmmende for mig selv: Hvis det jeg har sagt er rigtigt, så kan vi så at sige hjælpe de afdødes sjæle med deres tilstand her i tiden og på denne side af dommedag. Men her må jeg spørge: Kan vores forbøn hjælpe de afdøde på nogen måde på dommedag, når de skal stedes for Kristi domstol? Ikke med hensyn til spørgsmålet om frelse og fortabelse. Dette er et højt personligt spørgsmål mellem den enkelte og Gud, som vi ikke kan blande os i, men måske kan vores forbøn alligevel gøre en forskel med hensyn til de frelstes forhold efter dommedag på den nye jord. Jeg bygger denne tanke på noget, som Paulus skriver om opstandelsen i 1. Kor kapitel 15: *"En er solens glans og en anden månenes glans og en anden stjernernes glans; thi den ene stjerne er forskellig fra den anden i glans. Således er det også med de dødes Opstandelse..."* (1. Kor 15,41-42) I dette skriftsted lyder det som om der skal være forskel på de enkelte frelstes glans og lykke og salighed og ære og herlighed i opstandelsen. Hvis der skal være en sådan forskel på den lykke

og salighed, som vi skal opleve i opstandelsen og den "glans" vi skal stråle med, så kan vores forbøn måske også hjælpe sjælene med at komme længe og længere frem på hellighedens vej, således at de kan få lov til at opleve en større salighed og glæde og lykke i opstandelsen og i det evige liv på den nye jord end de ville have opnået uden vores forbøn. Måske kan vi ved vor forbøn gøre en forskel med hensyn til vore brødre og søstres lykke og salighed og glans og herlighed, når de genopstår fra de døde og får del i det evige liv?)

Konklusion

Kirken har altid bedt for de afdøde troendes sjæle. Vi gør det, fordi Kristi kærlighed og de helliges fællesskab tvinger os til at gøre det. De afdødes sjæle er stadig en del af Guds familie og derfor beder vi for dem, fordi de er vore brødre og søstre i Herren. Vi tror, at de afdødes sjæle kan have gavn af vores forbøn og derfor beder vi for dem og derfor frembærer vi messens offer for dem. Vi beder om, at vores hensøvede troende brødre og søstres sjæle må få lov til at få indgang i Himlen og der nyde glæden og saligheden ved at være i Guds nærhed og der få lov til at dele arvelod med de hellige i lyset. Vi beder om, at de afdødes sjæle må få lov til at opleve hvilen og freden i Gud og nyde godt af Guds kærlighed og nåde. Vi beder om, at Gud vil bevare sjælene til en glædelig opstandelse og give dem del i det evige liv og den evige salighed på den nye jord.

Til Kalenderen:

Landskonvent 2014:

Der afholdes landskonvent i Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE i Kristi Himmelfartsdagene (d. 29.-31. maj) i Kingos Kirke, Bragesgade 35, 2200 København N.

Torsdag 29. maj kl. 14.30: Læst messe på Kristi Himmelfarts dag.
Fredag 30. maj kl. 9.00: Højtidelig messe for Kristi Himmelfart.
Lørdag 31. maj kl. 10.00: Højtidelig messe for Helligånden.

Temaet for konventet er *"Det kristne liv."* Der vil være foredrag om: "Kristenlivet fra messe til messe" - "Kristenlivet i bod og bøn" og "Kristenlivet - Troens frugter." Derudover vil der være generalkapitel om fredagen.

Sankt Ansgar Fællesskabet

Søndag 9. marts kl. 17: 1. søndag i fasten
Tirsdag 25. marts kl. 19: Højtiden for Mariæ Bebudelse
Søndag 6. april kl. 17: 5. søndag i fasten (Passionssøndag)
Fredag 18. april kl. 15: Langfredag
Lørdag 19. april kl. 22: Påskelørdag
Søndag 11. maj kl. 17: 3. søndag efter påske
Søndag 8. juni kl. 17: Pinsedag
Torsdag 19. juni kl. 19: Kristi Legemes Fest

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

Formand og redaktør af Re-formatio: René Yde, Danmarksgade 16, st. th.
9800 Hjørring, tlf. 25 47 51 15.

Kasserer: Henrik Didier Gautier, Frederiksberg Alle 34, 1820 Frederiksberg,
tlf. 33 22 12 05.

RE-FORMATIO koster 200,- årligt i abonnement og løber indtil det opsiges skriftligt. Adresseændringer meddeles kassereren.